

**UCHWAŁA NR XXXV/606/2021
RADY MIEJSKIEJ W PRUDNIKU**

z dnia 28 stycznia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla gminy Prudnik na lata 2021 – 2026

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, 1378) i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218, 956) Rada Miejska w Prudniku uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla gminy Prudnik na lata 2021 – 2026 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Prudnika.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej

Alicja Isalska

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY PRUDNIK NA LATA 2021 – 2026

Rozdział 1 Wstęp

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym, powstał w oparciu o diagnozę zjawiska przemocy domowej Gminny Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przed przemocą na terenie Gminy Prudnik. Główną intencją Programu jest kontynuacja realizowanych w latach wcześniejszych zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy, szczególnie poprzez promowanie oddziaływań profilaktycznych i wsparcia ofiar przemocy na każdym etapie ich powrotu do normalnego życia. Istotną częścią Programu są wskazane cele, działania i zadania, które będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy. Ponieważ przemoc domowa jest zjawiskiem wieloprogowym, to podejmowanie działań zapobiegających i przeciwdziałających wymaga zaangażowania i kompleksowego współdziałania różnych instytucji.

Uchwalenie Gminnego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla gminy Prudnik na lata 2021 - 2026 przez Radę Miejską w Prudniku, to zadanie wynikające z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Realizacja Programu, w szczególności w obszarach profilaktyki, ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą oraz oddziaływań wobec osób stosujących przemoc jest nastawiona na zredukowanie zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców gminy oraz wzrost efektywności podejmowanych przez instytucje działań pomocowych.

W ostatnich latach możemy zaobserwować szereg pozytywnych zmian, które umożliwiają stanowczą i konkretną walkę z przemocą domową. Pojawiły się rozwiązania prawne, które dążą do tego, aby osoby doznające przemocy domowej mogły poczuć, że prawo stoi po ich stronie, a walka ze sprawcą przemocy może zakończyć się sukcesem i zmianą dotychczasowego życia na lepsze.

W związku z tym niezbędna jest współpraca i interdyscyplinarność wielu podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a uchwalony Gminny Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla gminy Prudnik na lata 2021-2026, winien pomóc w realizacji tego zadania i przyczynić się do stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Rozdział 2

Skala występowania przemocy w rodzinie w gminie Prudnik

Przemoc w rodzinie jest jednym z podstawowych zagrożeń zarówno dla rodzin rozumianych jako instytucja, podlegająca ochronie i opiece państwa, jak i dla ich poszczególnych członków. Statystycznie większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, a w dalszej kolejności małoletni, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami. Bardzo często ofiarami przemocy w rodzinie są też dzieci – świadkowie. Jako przyczyny sprzyjające stosowaniu przemocy w rodzinie możemy wskazać normy społeczne i kulturowe. Przez wieki istniało silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma również dziedziczenie wzorca przemocy z rodziny pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami.

Na szczególną analizę zasługują dane rejestrujące przypadki przemocy w rodzinie w związku ze stosowaniem instytucji tzw. „niebieskiej karty”, która od 1 października 1998 roku jest stosowana przez policję i pomoc społeczną. Jest to procedura interwencji w sprawach przemocy domowej, ułatwiająca rozpoznawanie i dokumentowanie takich przypadków, w tym przede wszystkim organizowanie pomocy w środowiskach lokalnych. Przedstawione poniżej statystyki obejmują założone „niebieskie karty” od 2018 roku przez:

Powiatową Komendę Policji

ROK	LICZBA ZAŁOŻONYCH KART	ZATRZYMANI SPRAWCY PRZEMOCY
2018	59	32
2019	55	25
2020	60	31

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Prudniku w zakresie działań przemocowych wdrożył następujące działania:

działanie	rok 2018	rok 2019
poradnictwo dla osób z terenu Gminy Prudnik	444	374
pomoc osobom dotkniętym problemem przemocy korzystającym z pomocy POIK	111	71
liczba udzielonych porad	585	433
założone niebieskie karty w POIK dla mieszkańców gminy Prudnik	6	5

Sytuację występującej przemocy na podstawie danych pozyskanych ze szkół gminy Prudnik w tym ZSP w Szybowicach, ZSP nr1 w Prudniku, ZSP w Moszczance, ZSP nr2 w Prudniku, ZS w Prudniku, ZSP w Rudziczce obrazują następujące zdarzenia:

rok	przemoc fizyczna	przemoc psychiczna	zaniedbanie społeczne	przemoc seksualna	procedura niebieskiej karty
2018	5	0	7	0	0
2019	6	5	9	0	4
2020	4	5	10	0	4

Struktura niebieskich kart, których depozytariuszem był Ośrodek Pomocy Społecznej w Prudniku przedstawia się następująco:

rok	liczba założonych kart	płeć sprawców	
		mężczyzna	kobieta
2018	66	64	2
2019	62	54	8
2020	76	74	2

Należy zauważyć, że instytucja „niebieskiej karty” z roku na rok jest coraz bardziej wykorzystywana przez ofiary przemocy. Również na podkreślenie zasługuje fakt, że instytucja „niebieskiej karty” jest sprawnym narzędziem pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, stanowiącym płaszczyznę współpracy pomiędzy Policją, a instytucjami pomocy społecznej. Przedstawione zależności wskazują na podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez odpowiednią akcję informacyjną, czy też utworzenie punktu Informacyjno – Konsultacyjnego przy Ośrodku Pomocy Społecznej, pełniącego rolę punktu informacji, wsparcia i pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Na podkreślenie zasługuje również fakt zdecydowanego postępowania przez Policję w stosunku do sprawców przemocy poprzez stosowanie między innymi instytucji ich zatrzymania.

Z art. 207 kodeksu karnego, czyli za przestępstwo znęcania się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny Sąd Rejonowy w Prudniku skazał, a w niektórych przypadkach zobowiązał sprawców przemocy do opuszczenia lokalu mieszkalnego następującą ilość osób :

rok	liczba skazanych	ilość osób zobowiązanych do opuszczenia lokalu mieszkalnego
2018	26	3
2019	26	0
2020	15	0

Istotnym narzędziem realizacji Gminnego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który został powołany Zarządzeniem Burmistrza Prudnika Nr 67/2011 z dnia 8 kwietnia 2011 roku.

W 2019 roku do Zespołu wpłynęły 53 nowe formularze „Niebieska Karta – A” w wyniku czego powołano 53 nowe grupy robocze. Łącznie w 2019 roku pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego objętych było łącznie 91 rodzin. W tym czasie grupy robocze spotykały się 242 razy. Spisano 44 formularze „Niebieska Karta - C” i 24 formularze „Niebieska Karta – D”, stanowiące plany pracy z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje lub stosuje przemoc. W efekcie skierowano 44 osoby do udziału w programie ochrony ofiar przemocy, 24 osoby do udziału w programie korekcyjno edukacyjnym. W swoich działaniach w 2019 roku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skupiał się na koordynowaniu pracy podmiotów realizujących procedurę „Niebieskiej Karty” wymienionych w przepisach ustawy oraz propagowaniu wiedzy dot. przemocy domowej wśród osób i instytucji mających bezpośredni kontakt z rodzinami.

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Prudniku prowadzony jest punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla Uzależnionych i ich Rodzin oraz Ofiar i Sprawców Przemocy. Praca punktu finansowana jest ze środków Gminy Prudnik.

Zgłaszające się do punktu osoby dorosłe najczęściej prosiły o pomoc w związku z doznawaniem przemocy ze strony najbliższych, kryzysem w małżeństwie czy trudną sytuacją rodzinną w jakiej się znalazły. Często w rozmowach pojawiał się problem: nadużywania alkoholu przez jednego ze współmałżonków, czy braku stabilności finansowej spowodowanej bezrobociem. Wśród zgłaszających się osób podjęto pracę terapeutyczną z 10 osobami będącymi ofiarami przemocy. Udzielano również wsparcia osobom znajdującym się w głębokim kryzysie (śmierć bliskiej osoby, utrata pracy, uzależnienia, zespół stresu pourazowego).

Z przedstawionych danych wynika, że generalnie sprawcami przemocy w rodzinach są nadal mężczyźni, choć może niepokoić drastyczny wzrost sprawców przemocy wśród kobiet. Tendencja związana z liczbą założonych kart utrzymuje się na stałym poziomie.

Częstkowe dane statystyczne za 2020 rok wskazują wzrost negatywnych zjawisk w zakresie np. przemocy psychicznej i zaniedbań społecznych co należy wiązać z epidemią i ograniczeniem funkcjonowania placówek oświatowych, opiekuńczych, organizacji pozarządowych oraz pomocy społecznej. Problem ten powinien być przedmiotem odrębnych analiz i ewaluacji programu w najbliższym czasie.

Rozdział 3

Cele i kierunki działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Celem głównym niniejszego Programu jest skuteczne rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie w gminie Prudnik. Realizację celu głównego określają wyznaczone cele szczegółowe i kierunki działania:

1) cel szczegółowy nr 1:

a) udoskonalenie systemu współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie;

b) działania:

- zbieranie i analizowanie danych dotyczących występowania przemocy w gminie Prudnik;
- monitorowanie środowiska lokalnego pod kątem występowania przemocy;
- analiza skuteczności proponowanych działań;

2) cel szczegółowy nr 2:

a) zwiększanie wiedzy w środowisku na temat zjawiska przemocy, obalanie mitów z nią związanych;

b) działania:

- zamieszczanie informacji na temat zjawiska przemocy na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Prudniku;
- prowadzenie wśród dzieci i młodzieży uczestniczących w programach opiekuńczo – wychowawczych zajęć poświęconych tematyce przemocy i ochrony przed nią;
- informowanie o punktach świadczących specjalistyczną pomoc dla osób uwikłanych w problem przemocy;

3) cel szczegółowy nr 3:

a) zwiększenie dostępności pomocy dla osób dotkniętych przemocą oraz poprawa skuteczności działań pomocowych oferowanych przez przedstawicieli instytucji;

b) działania:

- prowadzenie Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego;
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego Miasta i Gminy Prudnik;
- prowadzenie działań mających na celu podnoszenie kompetencji zawodowych osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Rozdział 4

Adresaci działań, realizatorzy Programu oraz źródło finansowania

Niniejszy Program jest skierowany do osób mieszkających na terenie gminy Prudnik, będących bezpośrednio zaangażowanymi w problem przemocy w rodzinie, pracowników instytucji pomocowych oraz wszystkich osób zainteresowanych omawianą tematyką.

Realizatorami celów są odpowiednio według kompetencji:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Prudniku;
- Zespół Interdyscyplinarny Gminy Prudnik;
- Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Prudniku;
- Gminny Zarząd Oświaty i Wychowania w Prudniku;
- placówki oświatowe zlokalizowane na terenie gminy Prudnik;
- inne podmioty działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania określone w niniejszym programie będą finansowane z środków gminy Prudnik, a także – w miarę możliwości – z dotacji pozabudżetowych.

Rozdział 5

Spodziewane efekty Programu

Spodziewane efekty Programu to:

- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy osobom doświadczającym przemocy;
- zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy;
- pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem;
- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie;
- zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie;
- wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających osobom zagrożonym i ofiarom dotkniętym przemocą.

Rozdział 6

Termin realizacji

Gminny Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla gminy Prudnik realizowany będzie w latach 2021-2026.